

Regeringskansliet, Landsbygds- och
infrastrukturdepartementet

li.remissvar@regeringskansliet.se

Yttrande över remiss om betänkandet av utredningen Animalieproduktion med hög konkurrenskraft och gott djurskydd, SOU 2024:56

Er beteckning: LI2024/01638

Sammanfattning

Länsstyrelsen i Stockholms län är positiv till utredningens intentioner som syftar till att möjliggöra en animalieproduktion med över lag hög konkurrenskraft och gott djurskydd och tillstyrker ett flertal av utredningens förslag. Samtidigt bedömer Länsstyrelsen att flera av de framställda förslagen inte är tillräckligt underbyggda.

Gällande förslaget om att undanta mjölkkor i lösdrift från beteskravet vill Länsstyrelsen framföra att förändringen är välkommen ur konkurrenskraftssynpunkt men att det saknas tillräckligt underlag för att säkerställa ett gott djurskydd. Utredningen framhåller att vetenskapligt stöd saknas i frågan och Länsstyrelsens bedömning är att det kan ge negativa konsekvenser både på konkurrenskraften och djurskyddet om föreskriftsförändringen genomförs utan tillräckliga vetenskapliga belägg. Detta skulle motverka utredningens intention och Länsstyrelsen anser därmed att det är för tidigt att genomföra förändringen.

Sammanfattningsvis tillstyrker Länsstyrelsen bland annat att förslagen om att förprovning av djurstallar ska behållas men förbättras och förenklas, att användande av virtuella elstängsel ska möjliggöras och att arbetet med djurväl-färdersättningar samt arbetet med att förändra reglerna kring grundvillkor ska fortsätta. Detta bland annat i syfte att minska den administrativa bördan

avseende dokumentation och att de ekonomiska konsekvenserna vid avdrag på stödbelopp inte ska bli orimligt hårda. Länsstyrelsen tillstyrker också förslagen om att värna och utveckla det förebyggande djurskyddsarbetet genom samarbete och samverkan mellan aktörer inom livsmedelsproduktionen, att föreskriva om kompetenskrav vid förprovning, att ta fram utbildningar inriktade på lantbruksbyggnader och djurmiljö samt att undanta fler byggnadsåtgärder från förprovning och besiktning. Länsstyrelsen ser att dessa förslag skulle innebära en positiv utveckling ur konkurrenssynpunkt utan att för den sakens skull äventyra djurskyddet, men anser att en vidareutveckling av förslagen behövs i flera fall innan föreskriftsändringar och övriga förslag genomförs.

Länsstyrelsen avstyrker att verksamhetsområdet förprovning ska koncentreras som princip, men tillstyrker förslaget om att CIVO-länen blir koncentrationslän i det fall koncentration ändå genomförs. Vidare avstyrker Länsstyrelsen förslaget om att minska antalet djurskyddsbestämmelser för att i stället öka de målstyrda bestämmelserna. Även förslagen om att införa typgodkännande av standardiserade byggnadslösningar och inredning, så att kravet på förprovning kan undantas, avstyrks.

Länsstyrelsens synpunkter i sin helhet redovisas nedan under de rubriker som synpunkterna berör där också skälen för ställningstagandet och kompletterande förslag utvecklas.

Kapitel 4 Konkurrenskraft och djurskydd

4.10 Utredarens överväganden och förslag – områden utanför djurskyddsområdet

Skyddsjakt utan tillstånd från Länsstyrelsen

Länsstyrelsen avstyrker förslaget om skyddsjakt utan tillstånd gällande rådjur och kronhjort, men tillstyrker förslaget gällande dovhjort. Länsstyrelsen har följande synpunkter på förslaget.

Länsstyrelsen förstår att utökade möjligheter till skyddsjakt på eget initiativ kan uppfattas ge den enskilde lantbrukaren större handlingsutrymme.

Avseende rådjur bedöms dock förslaget inte ge någon effekt eftersom rådjurens påverkan på grödorna är liten. I Stockholms län får vi inte in några ansökningar om skyddsjakt efter rådjur för att skydda gröda.

Att medge utökad skyddsjakt efter kronhjort i gröda kan bli kontraproduktivt. Detta eftersom hondjuren under den tidsperiod som ligger utanför ordinarie jakttid är högdräktiga eller har små kalvar. Jakten kommer därför i praktiken huvudsakligen inriktas mot handjur. Konsekvensen kan bli att hondjursandelen i populationen ökar. Eftersom kronhjorten är harembildande skulle detta bidra till ständigt växande stammar och fortsatta viltskador på gröda. I länet finns idag en organiserad förvaltning med kronhjortskötselområden och problemet med skador i gröda orsakad av kronhjort är lokal och tämligen begränsad.

Dovhjorten står för en ansevärd och ökande andel av viltskadorna i länet. En utökad skyddsjakt efter dovhjort kan stärka lantbrukets produktivitet.

Dovhjortens ekologi påminner om kronhjortens. De är också harembildande och en felriktad jakt kan leda till ökande stammar och fortsatta skadebildningar. Utanför den ordinarie jakttiden bör jakten därför inriktas på kalvar. För att undvika att hindrar som är högdräktiga eller nyss kalvat fällt av misstag anser Länsstyrelsen att jakten på eget initiativ inte bör ske under juni månad. Länsstyrelsen anser att jakt efter kalv av dovhjort får ske i oskördad gröda från och med 1 juli till och med 30 maj.

Länsstyrelsen förespråkar vidare att klövviltsarterna bör förvaltas i en flerartsförvaltning som baseras på samförvaltning mellan markägare, lantbrukare och jägare.

Villkorad läkemedelsanvändning (ViLA)

Länsstyrelsen tillstyrker förslaget om att Jordbruksverket bland annat får i uppdrag att genomföra förenklingar och minska administrationen i bestämmelserna avseende ViLA.

Gällande att införa längre besöksintervaller på gårdar som har ViLA vill Länsstyrelsen dock understryka att det föreligger en risk att användningen av läkemedel kan öka på ett sätt som inte är motiverat ur veterinärmedicinsk synvinkel, att resistensproblematiken ökar och att djurhälsan påverkas. Sammantaget anser Länsstyrelsen dock att nyttan med att arbetet med djurhållningen förenklas, att djur snabbt får vård och att veterinära resurser kan utnyttjas till andra djur i samhället överstiger riskerna.

Husdjurstekniker till att behandla fertilitetsstörningar

Länsstyrelsen tillstyrker förslaget om att undersöka möjligheten att tillåta husdjurstekniker att behandla fertilitetsstörningar hos mjölkkor.

Länsstyrelsen anser att det innebär en ökad flexibilitet att låta husdjurstekniker ersätta veterinär vid behandling av fertilitetsstörningar hos mjölkkor. Länsstyrelsen vill dock understryka att det innebär en risk att husdjurstekniker inte har lika lång utbildning i obstetrik och gynekologi som veterinärer har, vilket ökar risken för att diagnoser kan missas och djur därmed inte får den vård de behöver. Trots detta anser Länsstyrelsen att nyttan får anses väga över.

4.12 Utredarens överväganden och förslag – konkurrenskraft och djurskyddskrav

Samarbete och samverkan

Länsstyrelsen ser positivt på samarbete och samverkan mellan olika aktörer inom livsmedelsproduktionen. Detta är arbete som redan pågår i stor utsträckning, både i länet och mellan län. För vidare utveckling krävs i vissa fall ett tydliggörande av uppdragsfördelning mellan myndigheter samt tilldelning av medel för givna uppdrag.

Minskat antal djurskyddsbestämmelser – fler målstyrda bestämmelser

Länsstyrelsen avstyrker förslaget och ser risker med ett minskat antal, och samtidigt fler målstyrda, bestämmelser. Av erfarenhet från tidigare föreskriftsändringar inom djurområdet kan Länsstyrelsen konstatera att målstyrda regleringar visserligen skapar flexibilitet i myndighetsutövningen, men det försvårar samtidigt för Länsstyrelserna att göra likvärdiga bedömningar. Detta påverkar likabehandling och rättssäkerheten. Vidare är Länsstyrelsens uppfattning att målstyrda regleringar skapar otydlighet för djurhållarna.

Sammantaget riskerar myndighetsutövningen att bli mindre rättssäker och konsekvenserna kan även komma att påverka konkurrenskraften mellan aktörer inom livsmedelsproduktionen negativt, vilket är ett oönskat resultat för både djurhållare och myndighet men också något som frångår syftet med den aktuella utredningen.

Minskad administrativ börda inom djurskyddet

Länsstyrelsen ser positivt på att minska den administrativa bördan och förenkla för djurhållarna. Inom djurskyddsområdet bör dock nämnas att den administrativa bördan är relativt liten i förhållande till andra kontrollområden. Länsstyrelsens uppfattning är att den administrativa bördan på totalen är en större belastning än mängden/antalet regler på djurskyddsområdet. Länsstyrelsen föreslår att insatser bör riktas till att förenkla administration, så som att exempelvis utveckla digitala tjänster, snarare än att minska antalet djurskyddsbestämmelser.

Ökad flexibilitet gällande bete och utevistelse

Länsstyrelsen tillstyrker förslaget om att öka flexibiliteten när det gäller bete för får och nötkreatur inom köttproduktionen. Länsstyrelsen har dock vissa synpunkter vad gäller att hålla djur utan ligghall vid utevistelse.

Länsstyrelsen är positiv till att öka flexibiliteten för får och nötkreatur i köttproduktion då det kan gynna lönsamheten för djurhållare genom att göra det möjligt att exempelvis hålla djuren inne längre på våren/försommaren för slutuppfödning. Vid översyn behöver dock hänsyn tas till djurens naturliga beteende och behov av att beta.

Länsstyrelsen håller dock inte med utredaren om att ifall djuren kan vara ute en längre tid på hösten, utan krav på ligghall, kan det bidra till ett bättre utnyttjande av foder i form av bete och även spara strömedel. Eftersom gällande ligghallskrav träder i kraft när betestillväxt inte sker så ser Länsstyrelsen att en ännu längre tid utan ligghallskrav inte skulle påverka utnyttjandet av foder i form av bete, utan i stället kräva insatser för utfodring och utökad tillsyn.

Kostnadseffektiv byggnation

Länsstyrelsen ser positivt på att mer forskning riktas till att ta fram kostnadseffektiva lösningar för stallbyggnationer. Det kan bidra till att öka länets och landets konkurrenskraft då stallbyggnationer och driftkostnader utgör en stor kostnad för djurhållaren. Länsstyrelsen understryker dock vikten av att man tar hänsyn till djurskyddet vid framtagandet av dessa lösningar.

Undantag från beteskrav för mjölkkor

Länsstyrelsen vill lämna följande synpunkter om förslaget att mjölkkor (lakterande och icke lakterande kor) i lösdrift ska undantas från beteskravet i djurskyddsförordningen.

Länsstyrelsen är positiv till en utveckling av regelverk som kan bidra till ökad konkurrenskraft inom livsmedelsproduktionen och ser att ett undantag av beteskravet skulle ge lantbrukare större möjlighet att anpassa sin verksamhet efter de förutsättningar som finns på just deras anläggning.

Däremot anser Länsstyrelsen att konsekvenserna av ändringen ur djurskyddsperspektiv ännu inte är tillräckligt underbyggda och att utredningen i detta skede inte ger tillräckligt med underlag för att säkerställa ett gott djurskydd. Det framgår vid upprepade tillfällen i utredningen att det inte med säkerhet går att avgöra vilken påverkan betesdriften har på djurskyddet och djurhälsan och att forskning saknas generellt och under svenska förhållanden. Länsstyrelsen anser att det därmed är för tidigt att genomföra förändringen.

Länsstyrelsen ser ett behov av att ytterligare studier genomförs avseende påverkan på djurskyddet och ekonomiska konsekvenser för lantbrukaren innan förslaget införs. Om förändringen införs utan tillräckliga vetenskapliga belägg kan konsekvenserna likaväl få negativa effekter på både konkurrenskraft och djurskydd. Länsstyrelsen instämmer i utredarens uppgift om att djurhållningen har förändrats sedan beteskravet infördes och att de flesta mjölkkor idag hålls i lösdrift. Som kontrollmyndighet vill Länsstyrelsen också understryka att förutsättningarna för hållning i lösdrift varierar mycket och därmed varierar också djurvälståndet. En lösdrift garanterar per definition inte ett gott djurskydd.

I dagsläget missgynnas ett medlemsland vars krav i lagstiftning och praxis är högre än EU-lagstiftningen. Utredaren skriver att betesdriften i Sverige idag betraktas som praxis av EU-kommissionen. Sveriges livsmedelsproducenter riskerar därför möjligheten att ta del av EU:s djurvälståndssättning kopplad till bete även om beteskrav för mjölkkor avvecklas. Länsstyrelsen understryker därför vikten av att EU-kommissionen säkerställer att svenska djurhållare får rätt till djurvälståndssättningen i ett sådant scenario, och väl avvägda villkor behöver införas för djurvälståndsförbättrande insatser och mervärden. Annars uppfylls inte syftet med ökad konkurrenskraft.

Som kontrollmyndighet vill Länsstyrelsen understryka att en avveckling av beteskravet kan komma att ställa högre krav och behov av ökade resurser för djurskyddsarbete. I Stockholms län uppmärksammar vi sällan djurskyddsbrister när nötkreaturen är på bete, utan det är främst under den kalla perioden på året då djuren hålls inomhus som djurskyddsbrister föreligger. Djurskyddsbrister så som exempelvis smutsiga djur med gödselbrännor eller djur med tryckskador är betydligt vanligare vid djurskyddskontroller när djuren hålls inne.

Länsstyrelsen kan förvisso förlänga sin kontrollperiod om mjölkkor hålls på lösdrift även under sommarhalvåret, men det kan också innebära att mer resurser krävs för att säkerställa att ett gott djurskydd upprätthålls, exempelvis genom kontroller av stallmiljö, motion och klöv- och benhälsa och att djuren ska kunna utöva sina naturliga beteenden. Det är därför väsentligt att fokusera på djurhållningen i stort under hela året och inte enbart den del av året som kan vara aktuell för betesdrift.

4.14 Utredarens överväganden och förslag – djurskyddet i EU och globalt

Länsstyrelsen är positiv till förslagen om att regeringen fortsatt ska arbeta för skärpt djurskyddslagstiftning inom EU och globalt, restriktiv antibiotikaanvändning samt för likvärdig tolkning och tillämpning av EU:s djurskyddslagstiftning i medlemsstaterna.

Kapitel 6 Förprovning av djurstallar

6.9 Utredarens övervägande och förslag – förprovning av djurstallar

Förprovning av djurstallar ska behållas, men förbättras och förenklas

Länsstyrelsen tillstyrker förslaget men med reservation för att det sker på ett rättssäkert sätt och säkerställer ett bra djurskydd. Det finns utmaningar med att förenkla ett så komplext område som förprovning där flera aspekter som exempelvis brandskydd och omgivande miljö, som kan påverka stallets ventilation och funktion, måste tas i beaktande. Specifikt brandskydd och ventilation är två avancerade områden som kräver stor kunskap om djurmiljö och stallbyggnationer.

Att utöka antalet mindre och enklare åtgärder som kan frångå kravet om förprovning ser Länsstyrelsen positivt på. Sådana enklare

åtgärder kräver dock god kunskap hos djurhållarna själva, och behovet av fler konsulter och byggrådgivare i näringen som är inriktade på djurstallar kan komma att behövas för att kunna ge djurhållarna nödvändigt stöd. Länsstyrelsen anser vidare att en förprovning, som är gratis, ger möjlighet att bygga rätt från början och minskar risken för kostsamma justeringar som i stället kan uppmärksammas vid exempelvis besiktningar och djurskyddskontroller.

Länsstyrelsen har stor erfarenhet från kontrollsammanhang där förprovningspliktiga åtgärder har utförts utan att Länsstyrelsen först godkänt dessa i en förprovning. Vid sådana tillfällen konstateras ofta djurskyddsbrister vilket Länsstyrelsen anser är ett tecken på att förprovningen har positiva konsekvenser för djurskyddet. Länsstyrelsernas förprovare har specialistkunskap inom området och vid en förprovning kan djurhållaren till viss del få rådgivning och vägledning för hur byggnationen kan utföras och därmed bidra till en bättre djurvälstånd.

Förprovningen ska endast omfatta stallbyggnaden

Länsstyrelsen tillstyrker förslaget att förprovningen fortsatt endast ska omfatta stallbyggnaden och inte områden utanför den.

Civilområdesansvariga länsstyrelser för förprovning

Länsstyrelsen avstyrker förslaget om att koncentrera verksamhetsområdet förprovning till vissa länsstyrelser, men tillstyrker att CIVO-länen blir koncentrationslän i det fall förändringen ändå genomförs.

Länsstyrelsen anser generellt att det är fördelaktigt att CIVO-länen är ansvariga koncentrationslän vid koncentration av nya områden, då det redan finns en upparbetad organisation för detta.

Länsstyrelsen avstyrker dock förslaget om att koncentrera verksamhetsområdet förprovning, då enskilda länsstyrelser på sikt förlorar viktig kompetens och därmed finns det risk för minskad rättssäkerhet. Förprovningsområdet samverkar mycket med övriga djurskyddsområden och länsstyrelserna har under flera år har arbetat för detta, då det ansetts nödvändigt och betydelsefullt att ha den specifika kompetensen även inom övriga djurskyddsområden.

Kunskapsöverföring och samarbete som idag sker tätt mellan olika områden på varje enskild länsstyrelse skulle riskera att gå förlorad. Idag kommer förprovningskompetensen exempelvis till stor nytta både vid rutinkontroller av lantbruksdjur och vid ansökningar om

tillstånd för verksamhet, där besiktning av djurstallet och kontroll av tillståndet i vissa fall kan göras samtidigt. Antingen genom en förprövare som också kan handlägga ett tillståndsärende eller att rutinkontroll kan genomföras samtidigt med besiktningen. Detta bidrar till samsyn och kompetensöverföring för Länsstyrelsens personal, men inte minst leder det ofta till att djurhållaren får färre besök från myndigheten, vilket är något som eftersträvas i det högaktuella förenklingsarbetet inom livsmedelsproduktionen.

Förprövningshandläggaren på den enskilda länsstyrelsen samarbetar idag också i stor utsträckning med vilthandläggare samt handläggare av investeringsstöd. För handläggningen av investeringsstöd för stallbyggnationer är det av stor vikt med en tät kommunikation med förprövningshandläggaren vilket underlättar om man också arbetar tillsammans lokalt.

Att koncentrera handläggningen av förprovningen skulle sannolikt stärka kompetensen ytterligare hos de förprövare som utför uppdraget, och bedömningarna skulle kunna bli mer enhetliga men det skapar också en sårbarhet och försvårar för Länsstyrelserna vid beräkning av resurser när flexibiliteten att utföra flera arbetsuppgifter försvinner. Länsstyrelsen ser att det redan idag över lag råder brist på kunniga inom förprovning och stallbyggnationer i landet i stort, och en koncentration gör att det skulle bli svårt att tillsätta tillräckligt med kvalificerade resurser på länsstyrelserna då behovet skulle öka hos vissa och minska hos andra.

Förprövarna som arbetar på länsstyrelserna har i dagsläget kontinuerliga möten både inom regioner, där ett antal län ingår i varje region, och nationella möten med Jordbruksverket för att bland annat utbyta kunskap och information inom området, samt för att likrikta bedömningar och tolkning av regelverk när oklarheter uppstår. Dessa möten anses vara till stor nytta och det finns ett väl etablerat arbetssätt. Länsstyrelsen ser dock att ett utökat och mer organiserat samarbete mellan län bör utvecklas som alternativ till att koncentrera förprovningen. Exempelvis, i händelse av att ett län får in en förprövningsansökan för ett djurslag där kompetensen är lägre kan ett upparbetat arbetssätt för samverkan och personallån underlätta. På så sätt skulle kompetensen över landet kunna höjas i stället för att helt försvinna från vissa länsstyrelser. Utveckling av redan befintliga metoder och arbetssätt följt av en utvärdering är önskvärt. Goda erfarenheter av ett utvecklat samarbete mellan länen finns inom jordbrukarstöd och projekt- och investeringsstöd, vilket kan ses som modell för ett utvecklat länssamarbete.

Utifrån ett företagsperspektiv vill Länsstyrelsen påpeka att om förprovningar och besiktningar förflyttas längre ifrån lantbrukaren påverkas servicen till djurhållaren negativt. De skulle i många fall behöva ha kontakt med flera länsstyrelser, lokalkännedomen skulle vara lägre hos handläggaren och flexibilitet vid bokning av besök skulle minska. Sammantaget bedömer Länsstyrelsen att det är nödvändigt att kompetensen i någon mån finns kvar på samtliga Länsstyrelser.

Utredaren menar att centraliseringen skulle medföra begränsade ekonomiska konsekvenser för länsstyrelserna vilket Länsstyrelsen är tveksam till. Om Stockholms län skulle få ansvar även över besiktningar i Gotlands län, vilka utförs på plats på anläggningen, bedöms arbetet bli både mindre tids- och kostnadseffektivt då mer tid skulle gå till resor, samt att rese- och boendekostnader tillkommer. Samkontroller skulle inte kunna utföras. Vidare försvåras resursplanering och bemanning för Länsstyrelserna generellt av koncentration.

Utredningen kommenterar inte något gällande efterprovningar. Efterprovningar är en vanligt förekommande ärendetyp som initieras då en stallägare utfört en förprovningspliktig åtgärd utan att först ha fått den godkänd av länsstyrelsen i en förprovning. Vid en efterprovning granskas byggnadsåtgärden likt en förprovning och en besiktning på plats på anläggningen är oftast nödvändig.

Då förprovning och efterprovning är beroende av samma kompetens anser Länsstyrelsen att handläggning av efterprovning behöver följa förprovningen och den länsstyrelse som handlägger denna. Om det inte är avsikten hos utredaren, utan avsikten är att efterprovningen ligger kvar hos respektive länsstyrelse, kommer detta att påverka möjligheten för de civilområdesansvariga länen att tillsätta resurser för handläggningen av förprovningar.

Föreskrifter om kompetenskrav inom förprovning

Länsstyrelsen tillstyrker förslaget om att införa ett kompetenskrav vid förprovning i föreskrifter med följande synpunkter.

Länsstyrelsen ser positivt på att stärka kompetensen inom förprovningssområdet och ser att någon form av kompetenskrav så som en certifiering eller liknande kan bidra till ökad samsyn och att höja statusen på yrket. Det kan även skapa ett ökat förtroende hos djurhållarna. Länsstyrelsen ser dock inte att detta nödvändigtvis behöver regleras i lag då kompetenskrav för handläggare redan är

reglerat i artikel 5 punkten 4 i EU-förordning 2071/625 och i 8 kap. 2 § djurskyddslagen (2018:1192). Där framgår det att de som utför offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet ska ha ändamålsenlig kompetens och uppdatera den, samt att kontrollmyndigheten ska se till att det finns tillräckligt många för sina uppgifter.

Länsstyrelsen vill också framhålla att det inte enbart är en specifik utbildning som kan åstadkomma kompetenta förprövare. Det finns flera exempel där djurskyddshandläggare med kvalificerad grundutbildning i enlighet med ovan nämnda lagstiftningars krav, har fortbildat sig genom fristående kurser och med intern kompetensutveckling och på så sätt blivit kvalificerade för yrkesrollen.

Ta fram utbildningar inriktade på lantbruksbyggnader och djurmiljö
Länsstyrelsen tillstyrker förslaget att ge lämpligt lärosäte i uppdrag att ta fram utbildningar med särskild inriktning på lantbruksbyggnader och djurmiljö.

Skyldighet att erbjuda förmöte inför förprovning

Länsstyrelsen tillstyrker förslaget att se över möjligheten att ge länsstyrelsen skyldighet att erbjuda ett förmöte inför en förprovning, med följande synpunkter.

Länsstyrelsens ser att förmöten inför förprovning kan vara en framgångsfaktor och kan effektivisera handläggningen. Det har visat sig vara framgångsrikt att i tidigt skede under handläggning erbjuda liknande möten. Det ökar möjligheten att möta målgrupper med olika behov och underlättar för djurhållaren. Länsstyrelsen föreslår att det i första hand formuleras tydligt i det nationella handläggarstödet att förmöte ska erbjudas. Det behöver också framgå av handläggarstödet att förmötet ska kunna ske digitalt. Detta ger länen en viss flexibilitet för särskilda fall.

Om en reglering om skyldighet att erbjuda förmöte införs, inför att en förprövningsansökan skickas in, behöver omfattningen av mötena samt vid vilken tidpunkt/situation som Länsstyrelsens skyldighet utgår, regleras. Länsstyrelsens roll behöver också vara tydliggjord avseende Länsstyrelsen som tillsynsmyndighet och rådgivande funktion.

Länsstyrelsen ser också att det går att ta inspiration från redan upparbetade och väl fungerade arbetssätt från andra områden, så

som exempelvis avgränsningssamråd med mera enligt 6 kap. miljöbalken. Här har Miljösamverkan Sverige utarbetat handläggarstöd som tydligt visar processer, stöd för bedömning med mera. I viss mån finns detta redan på förprövningsområdet men avseende förmöten kan det vidareutvecklas.

Standardiserade byggnadslösningar och inredningar

Länsstyrelsen avstyrker förslaget om att standardisera byggnadslösningar och inredningar.

Godkända standardiserade byggnadslösningar och inredningar kan underlätta förprövningshandläggningen då det skulle minska tiden för granskning. Däremot behöver en bedömning göras från fall till fall då det finns andra faktorer än just byggnadens utformande och inredning som påverkar djurmiljön och djurskyddet. Exempelvis påverkar närliggande byggnader brandskyddet och stallets placering och omgivande miljö påverkar ventilationens funktion och kapacitet.

Undanta fler byggnadsåtgärder från förprövning och besiktning

Länsstyrelsen tillstyrker förslaget då det skulle minska länsstyrelsernas arbetsbörda och underlätta för djurhållaren om fler byggnadsåtgärder av enklare slag kunde undantas från förprövning.

Att avveckla kravet på besiktning, efter godkänd förprövning, vid enklare byggnadsåtgärder kan vara tidseffektivt för Länsstyrelsen då resor och antal ärenden skulle minska. Länsstyrelsen bedömer dock att om en byggnadsåtgärd är så pass avancerad att den kräver förprövning så är en besiktning på plats också oftast nödvändig för att säkerställa att stallet fyller den funktion som är tänkt. Detta styrks då det vid större delen av de besiktningar som utförs i Stockholms län uppmärksammas avvikelser från förprövningen som kan behöva åtgärdas innan stallbyggnaden kan godkännas, vilket visar att en besiktning har en viktig funktion för att djurskyddet ska säkras.

Det måste övervägas noggrant vilka åtgärder som kan godkännas. Vid en översikt bör Jordbruksverket även se över de åtgärder som redan idag är undantagna kravet om förprövning.

Kapitel 7 Innovation och forskning

7.13 Utredarens övervägande och förslag

Virtuella stängsel

Länsstyrelsen tillstyrker förslaget om virtuella stängsel men med följande synpunkter.

Användande av virtuella stängsel skulle gynna markägare i form av minskad arbetsbörda och de kan utnyttja markerna på ett enklare sätt samt att de kan låta djur beta på platser som annars är svåra att hägna in eller av annan anledning inge används. Detta kan vara viktigt vid situationer med extremväder såsom torka och översvämningar.

Förslaget öppnar även för ett attraktivt friluftsliv med fler betade marker. Krav på skyltning krävs när människor kan röra sig fritt i områden med betande djur.

Ur djurskyddsperspektiv ser Länsstyrelsen dock att det finns behov av ytterligare vetenskapligt stöd för att säkra ett gott djurskydd. Forskning på betesdjur har visat på att vissa individer har svårt att vänja sig vid stötarna som de får och att mer utredning behövs kring hur systemet fungerar i praktiken gällande skydd mot rovdjur.

Inför införande skulle Länsstyrelsen som kontrollmyndighet behöva genomföra kompetenshöjande insatser på området och få vägledning från Jordbruksverket, för att på ett bra sätt kunna utföra sitt tillsynsuppdrag på anläggningar där virtuella stängsel används.

Kapitel 8 kontroller och administrativa börda

8.7 Utredarens övervägande och förslag – Kontroller och administrativ börda

Kalibreringsutbildning avseende djurskydd

Länsstyrelsen tillstyrker förslaget om att kalibreringsutbildningar avseende djurskydd på slakteri även omfattar branscherna. Att branscherna och myndigheterna har samsyn ger producenterna en tydlighet och förståelse för hur regelverken ska efterlevas.

Avstämning inför transport av djur till slakteri

Länsstyrelsen avstyrker förslaget om att officiell veterinär kan erbjuda en avstämning på telefon inför transport. Länsstyrelsen är av meningen att det är nödvändigt med en fysisk bedömning av om ett djur är i skick att transporteras och det skulle inte vara praktiskt genomförbart för officiell veterinär med ett besök på plats vid kontakt. Länsstyrelsen anser att det inte är rättssäkert att göra en sådan bedömning via telefon eller digitalt.

Kapitel 9 Ersättningssystem

9.5 Utredarens övervägande och förslag - Ersättningssystem

Djurvälfärdsersättningar

Länsstyrelsen i Stockholm är positiv till förslagen om höjda ersättningar för djurvälfärd och att införa fler djurvälfärdsstöd. Länsstyrelsen är också positiv till förslaget om att Sverige ska arbeta för att det enligt EU ska vara tillåtet med djurvälfärdsersättningar för åtgärder som ingår i nationell lagstiftning och praxis, men som går utöver EU:s gemensamma djurskyddslagstiftning, exempelvis för att möjliggöra ersättning för betesdrift. Om lagstiftningen gällande beteskrav ändras enligt utredningens förslag tillstyrker vi införandet av djurvälfärdsersättning för betesdrift.

Administrativ börda och ekonomiska konsekvenser kring grundvillkor

Länsstyrelsen tillstyrker förslaget om att arbetet med att förändra reglerna kring grundvillkor ska fortsätta i syfte att minska den administrativa bördan och att de ekonomiska konsekvenserna inte ska bli orimligt hårda med följande synpunkter.

Länsstyrelsen delar utredningens bild av att djurhållare upplever dokumentationskraven i djurvälfärdsstöden som betungande. Djurvälfärdsersättningen för får har särskilt höga krav på dokumentation, vilket upplevs som betungande speciellt för små lantbrukare. Vissa upplever att det inte lönar sig att söka stödet. För att höja anslutningsgraden borde man se över möjligheten att förenkla dokumentationskraven. Ett förslag är att fokusera på mer konkreta åtgärder som träckprovsanalys, klippning, foderanalys och hullbedömning, och att ta bort de villkor som är rent dokumentationsbaserade såsom att ha en nedskriven produktionsplan och att dokumentera foderinventeringen.

Gällande grundvillkor håller vi med om att de ekonomiska konsekvenserna vid överträdelse kan bli oproportionerliga, särskilt för lantbrukare med stora stödbelopp eftersom avdragen beräknas som en viss procent av stöden. Vi tillstyrker därför utredningens förslag om att arbeta för att förändra grundvillkoren. Vi föreslår att man överväger om överträdelser kan leda till fasta avdrag i stället för procentuella avdrag, eller att det ska finnas ett beloppstak för avdragen. Därutöver skulle man kunna överväga om grundvillkoravdrag ska dras från alla stöd, eller om det vore möjligt att de bara påverkar direktstöden.

För att förenkla och minska administrationen för lantbrukarna borde det vara möjligt för Länsstyrelsen att ta del av revisionsuppgifter från organisationer till exempel Arlas kontrollprogram och certifieringsorgan, samt från kommuners tillsynsbesök för att kunna använda dessa som underlag vid eventuell grundvillkorskontroll. Det skulle medföra att lantbrukaren inte behöver gå igenom samma uppgifter med flera olika myndigheter och organisationer.

Miljöersättning för vallodling inom CAP

Länsstyrelsen tillstyrker utredarens förslag om att överväga möjligheterna att återinföra vallstödet.

Uppdrag till Jordbruksverket

Länsstyrelsen tillstyrker utredningens förslag av om att låta undersöka möjligheterna och utforma förslag för att höja budgeten för investeringsstöden.

Investeringar inom mjölkproduktion är de mest kostsamma investeringarna inom animalieproduktionen. Med anledning av det skulle det förslagsvis kunna finnas öronmärkta medel generellt och möjligen även ett högre stödtak för investeringar som görs inom mjölkproduktionen. Detta förutsätter höjd budget för investeringsstöden.

Vi delar även utredarens förslag om att se över villkoren och förenkla handläggningen av startstöden till unga lantbruksföretagare. Vi ser även ett behov av att förenkla ansökningsprocessen och anser att generationsskifte inom lantbruket är en av de viktigaste framtidsfrågorna för livsmedelsförsörjningen både i landet som helhet och i länet. Det är ett stort intresse för stödet och söktrycket är högt på nationell nivå. Därför behöver åtgärden tilldelas en högre budget likväl som en högre stödnivå.

Allmänna synpunkter

För att få till livskraftiga lantbruk i Sverige ser Länsstyrelsen att det krävs innovation och nytänkande vad det gäller vilka utgångspunkter politik, regler, villkor och företagskulturer företagen drivs både utifrån och mot.

Utredningen tar upp att det finns svårigheter med att lantbruksföretag ständigt blir större och färre, samtidigt upprepas budskapet att det är viktigt med fortsatt strukturuomvandling och ökad produktivitet för konkurrenskraft. Strukturuomvandling och hög produktivitet bygger på strävan mot ökad effektivitet, genom att förbruka färre enheter resurser per producerad vara eller tjänst, där resurserna ofta har bytts ut från förnybara resurser till fossilframtagna resurser. Detta har gett ett växande som nu skapat både sociala och ekologiska problem liksom ett för stort omvärldsberoende.

Idag börjar vi se acceptans i samhället för en annan form av utveckling där "effektivitet" innebär att så många tjänster eller varor som möjligt skapas från samma resurs, gärna förnybar. Exempel på det finns bland annat inom cirkulär ekonomi, användandet av restflöden till nya produkter, samägande av maskiner. Detta innebär alltså ett fokus på att nyttja resurser så väl som möjligt, i stället för att förbruka så få som möjligt. Det krävs ett tydligt systemtänkande och kan innebära behov av flera verksamhetsgrenar i ett företag eller samverkan mellan flera aktörer. Med denna utgångspunkt är tillväxt fortfarande möjligt.

Länsstyrelsen anser att tillväxt, lönsamhet och ökad produktion inom lantbruket kan skapas av insatser som riskdelning, ökad diversitet och fler samverkande företag. I utredningen saknas en problematisering av utgångspunkterna för konkurrenskraft och vad som leder till livskraftiga företag.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av tillförordnad länsöverdirektör Helena Remnerud med djurskyddshandläggarna Freja Engström och Hedvig Gustavsson som föredragande. I den slutliga handläggningen har avdelningschef Ulrika Lundberg, Helene Munkner och Johanna Lindgren medverkat samt tillförordnad chefsjurist Shiva Norvad.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför
namnunderskrift.